

DHR: Regeringens budget för ”hårt arbetande människor” osynliggör personer med nedsatt rörelseförmåga

Regeringen presenterade i dag sin statsbudget för 2026. Regeringens egen beskrivning, ”en budget för hårt arbetande människor”, är talande, då skatten på arbete och pension sänks med 21,4 miljarder per år. Alla de människor som går på sjuk- och aktivitetsersättning får nöja sig med 0,46 miljarder per år de kommande tre åren. Efter otaliga dialogmöten under mandatperioden med nyckelpersoner i regeringen fanns förväntningar på konkreta förbättringar, men i budgeten syns de fortfarande inte. Vi är i praktiken osynliggjorda, säger Åsa Strahlemo, förbundsordförande för DHR – Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet.

Att den så kallade funkisskatten tas bort vid årsskiftet är positivt. Men det är alldeles för lite och alldeles för sent för att göra någon reell skillnad i människors ekonomiska vardag.

Sverige har fått skarp kritik från FN för brister i genomförandet av funktionsrättskonventionen. Regeringen säger att detta tas på allvar, men budgeten visar inte att orden omsätts i handling.

Assistansersättningens schablonbelopp höjs endast marginellt 2026, till 347,70 kronor per timme. Höjningen understiger kostnadsutvecklingen och ersättningen saknar fortfarande automatisk indexerings. För personer med nedsatt rörelseförmåga innebär det ökad osäkerhet, sämre kvalitet och försvagad möjlighet att leva självständigt.

Än mer allvarligt är att bedömningen av personlig assistans fortfarande görs i delar – sekunder för andning, minuter för toalettbesök och förflyttningar – i stället för att se hela livssituationen. När helheten saknas förlorar människor det stöd de behöver för att kunna arbeta, studera, bilda familj och leva på lika villkor.

Arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning är fortfarande betydligt högre än i befolkningen i stort. Lönebidraget är ett statligt verktyg som gör stor skillnad, men budgeten innehåller inga förstärkningar som motsvarar behoven. Utan tydliga mål och resurser består utanförskapet.

När det gäller tillgänglighet ligger lagstiftning, normer och statliga styrmedel på regeringen. Trots detta presenteras inga nya statliga initiativ eller finansiering som driver på tillgänglighet i bostäder, transporter, offentliga miljöer och digitala tjänster på nationell nivå.

Hjälpmedel hanteras i dag olika i landet. Regeringen använder inte sina nationella verktyg för att säkerställa likvärdighet till hjälpmedel oavsett vart man bor. Avsaknaden av en statlig strategi och riktade statliga medel leder till ojämlika villkor.

Statsbidraget till funktionshindersorganisationer ligger i princip stilla. Samtidigt förväntas organisationerna göra mer, vi ska bland annat bevaka rättigheter, stötta medlemmar och bidra med expertkunskap. Utan förstärkta statliga resurser försvagas civilsamhällets röst när den behövs som mest.

– Vi behöver se verkliga satsningar som ger full delaktighet och lika villkor. Det är dags att regeringen omprövar sin politik och tar ansvar för en av landets största medborgargrupper, säger Åsa Strahlemo.

DHR anser att regeringen behöver:

- Säkerställa en uppräknig av assistansersättningen som följer den faktiska kostnadsutvecklingen och införa automatisk indexering.
- Besluta om ett helhetsperspektiv i behovsbedömningen för personlig assistans, så att alla delar av stödet räknas in.
- Förstärka lönebidraget och sätta tydliga nationella mål och uppföljning för att minska arbetslösheten för personer med nedsatt rörelseförmåga.
- Ta fram en nationell plan med statlig finansiering och styrning för tillgänglighet i hela samhället.
- Besluta om en nationell strategi för hjälpmedel som garanterar likvärdig tillgång oavsett bostadsort.
- Höja statsbidraget till funktionshindersorganisationer så att reellt inflytande och rättighetsbevakning säkras.

Fakta ur budgeten 2026

- Assistansersättningens schablonbelopp: 347,70 kronor per timme, upp 1,5 procent. Ingen automatisk indexering införs.
- Skattereduktionen för sjuk och aktivitetsersättning förstärks. Den så kallade funkisskatten tas bort från 1 januari 2026.
- Statsbidrag till funktionshindersorganisationer: cirka 208,7 miljoner kronor, i princip oförändrat.
- Lönebidrag: cirka 20,2 miljarder kronor, utan nya riktade förstärkningar.